

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT	629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04	UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
OŚRODEK INFORMACJI	693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23	00 - 503 W A R S Z A W A
		TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET	http://www.cbos.pl	E-mail: sekretariat@cbos.pl

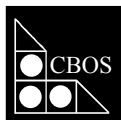
BS/33/2000

OCENY SYTUACJI GOSPODARCZEJ I WARUNKÓW BYTU W POLSCE, CZECHACH, NA WĘGRZECH I NA LITWIE

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LUTY 2000

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

OCENY SYTUACJI GOSPODARCZEJ I WARUNKÓW BYTU W POLSCE, CZECHACH, NA WĘGRZECH I NA LITWIE

- Odsetek pozytywnych (dobrych i bardzo dobrych) ocen sytuacji gospodarczej w Polsce (12%) jest trzykrotnie wyższy niż w Czechach (4%) i dwukrotnie wyższy niż na Węgrzech (6%). Jednocześnie odsetek ocen negatywnych (złych i bardzo złych) jest w naszym kraju (50%) znacznie niższy niż na Litwie (86%) i w Czechach (63%), a nieco wyższy niż na Węgrzech (45%). Węgrzy stosunkowo często wyrażali neutralne opinie o sytuacji gospodarczej (46% wskazań „ani dobra, ani zła”).

- Z czterech porównywanych społeczeństw Czesi najlepiej oceniają swoje warunki bytu (27% z nich określa je jako dobre, a 23% - jako złe). Opinie Polaków są nieco gorsze (22% ocen dobrych, 32% złych). Zdecydowanie gorzej natomiast postrzegają swoje warunki materialne Węgrzy (8% ocen dobrych i 36% złych), a najgorzej Litwini (odpowiednio 7% i 42%).

Publikowanie niektórych ważniejszych wyników badań przeprowadzonych w Republice Czeskiej, na Węgrzech i w Polsce jest możliwe dzięki porozumieniu między CBOS, IVVM (Instytutem Badania Opinii Społecznej w Pradze) oraz TÁRKI (Centrum Informatyki i Badań Społecznych w Budapeszcie)¹. Wszystkie trzy ośrodki realizują co miesiąc badania opinii o najważniejszych aktualnych wydarzeniach i problemach. Do badań tych włączane są w pełni porównywalne zestawy pytań na wybrane ważne tematy. Analizowane obecnie pytania zadawane były we wszystkich trzech krajach w ubiegłym roku, co umożliwi porównanie zmian. W styczniu br. po raz pierwszy udział we wspólnym przedsięwzięciu wziął również litewski ośrodek badawczy VILMORUS².

OCENY SYTUACJI GOSPODARCZEJ

Opinia publiczna Polski, Czech, Litwy i Węgier negatywnie ocenia sytuację gospodarczą w swoich krajach, jednak Polacy i Węgrzy mają o niej nieco lepsze zdanie niż Czesi i Litwini. W porównaniu z lipcem '99 możemy zaobserwować pewną poprawę ocen sytuacji gospodarczej w Republice Czeskiej. Odsetek respondentów krytycznie oceniających stan gospodarki w tym kraju zmniejszył się o 9 punktów. Do poprawy ocen najprawdopodobniej przyczyniła się najniższa od dziesięciu lat inflacja, która w grudniu ubiegłego roku wynosiła 2,1%. Jednak wciąż jeszcze relatywnie złe opinie o gospodarce czeskiej wynikają przypuszczalnie z nadal rosnącego bezrobocia.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (116), 13-18 stycznia 2000, reprezentatywna próba losowo-adresowa dorosłych mieszkańców Polski (N=1075), badanie IVVM 3-10 stycznia 2000 (N=1017), badanie TÁRKI 8-19 stycznia 2000 (N=1512).

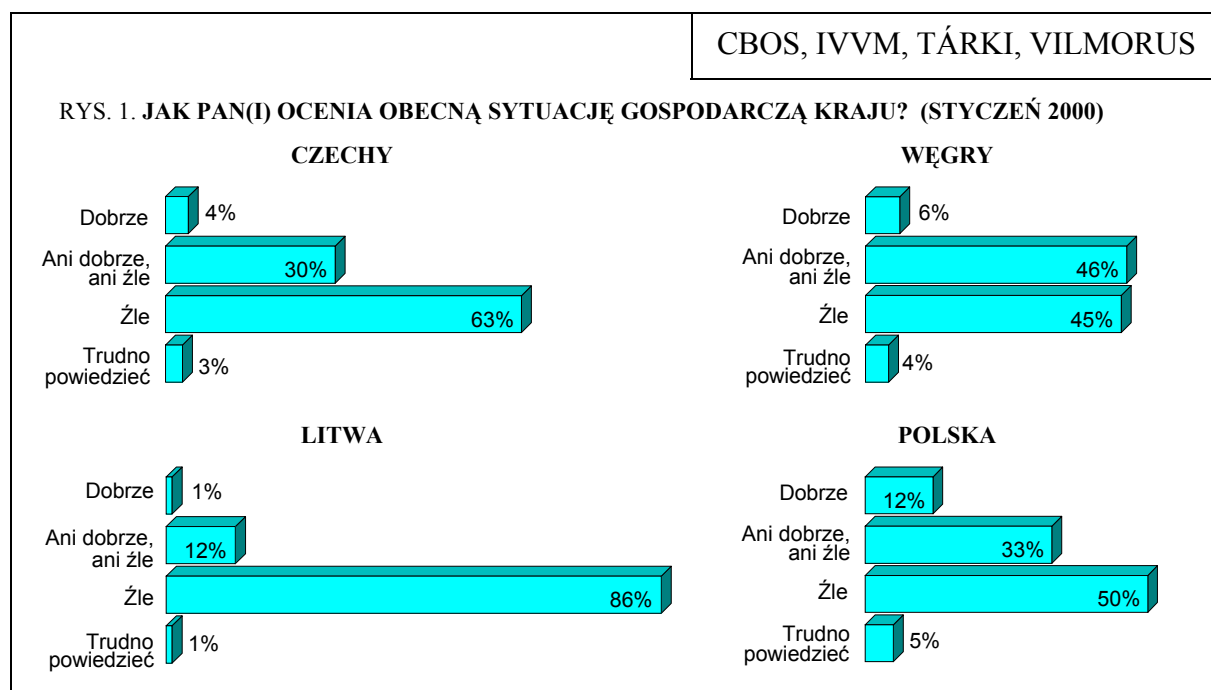
² Badanie VILMORUS 20-24 stycznia 2000 (N=1009).

W ciągu ostatniego półrocza również na Węgrzech i w Polsce nieznacznie poprawiły się opinie o sytuacji gospodarczej. Poprawa ocen na Węgrzech może być związana z powołaniem nowego ministra finansów i wiążącym się z tym oczekiwaniem poprawy sytuacji gospodarczej.

Stan gospodarki swego kraju najgorzej oceniają Litwini. Zdecydowana większość (86%) krytycznie wypowiada się na ten temat, co przy znikomym odsetku respondentów oceniających sytuację ekonomiczną jako dobrą tworzy szczególnie zły obraz litewskiej gospodarki w opinii społecznej.

Tabela 1

Jak Pan(i) ocenia obecną sytuację gospodarczą kraju?	Czechy	Węgry	Litwa	Polska	Czechy	Węgry	Litwa	Polska
	VII 1999				I 2000			
	w procentach							
Bardzo dobra	0	0	-	0	0	0	0	0
Dobra	4	3	-	10	4	6	1	12
Ani dobra, ani zła	22	44	-	30	30	46	12	33
Zła	58	40	-	41	51	37	55	40
Bardzo zła	14	9	-	12	12	8	31	10
Trudno powiedzieć	2	4	-	7	3	4	1	5

OCZEKIWANE ZMIANY SYTUACJI GOSPODARCZEJ

Litwini nie tylko najgorzej spośród czterech porównywanych społeczeństw oceniają bieżącą sytuację gospodarczą kraju, ale wykazują też największy pesymizm w prognozach na najbliższą przyszłość. Odsetek pesymistów w tym względzie jest na Litwie wyższy niż w Polsce (o 25 punktów), na Węgrzech (o 19 punktów) oraz w Czechach (o 22 punkty). Co najmniej dwie piąte Węgrów, Czechów i Polaków sądzi, że w ciągu najbliższych dwunastu miesięcy sytuacja gospodarcza w ich krajach nie ulegnie zmianie.

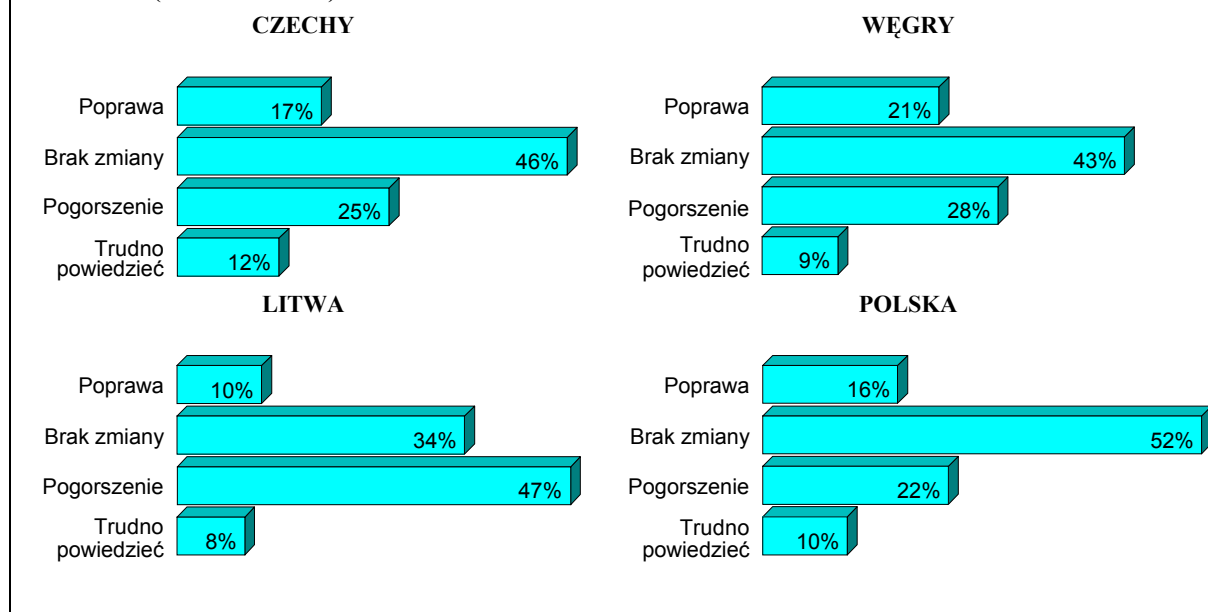
Prognozy rozwoju sytuacji gospodarczej w Polsce, Czechach i na Węgrzech są zbliżone, z tym że Polacy najczęściej z porównywanych społeczeństw uważają, że w najbliższej przyszłości sytuacja gospodarcza w kraju się nie zmieni.

W stosunku do lipca '99 wyraźnie poprawiły się prognozy w Czechach (o 14 punktów zmalał odsetek pesymistów, a o 6 punktów wzrósł odsetek optymistów), w mniejszym stopniu na Węgrzech i w Polsce.

Tabela 2

Prognozy rozwoju sytuacji gospodarczej kraju w ciągu najbliższego roku	Czechy	Węgry	Litwa	Polska	Czechy	Węgry	Litwa	Polska
	VII 1999				I 2000			
	w procentach							
Znaczna poprawa	0	0	-	0	0	0	0	0
Poprawa	11	19	-	15	17	21	10	16
Brak zmiany	43	39	-	44	46	43	34	52
Pogorszenie	34	27	-	25	22	23	38	21
Znaczne pogorszenie	5	6	-	4	3	5	9	1
Trudno powiedzieć	8	9	-	12	12	9	8	10

RYS. 2. PROGNOZY ROZWOJU SYTUACJI GOSPODARCZEJ W CIĄGU NAJBLIŻSZEGO ROKU (STYCZEŃ 2000)

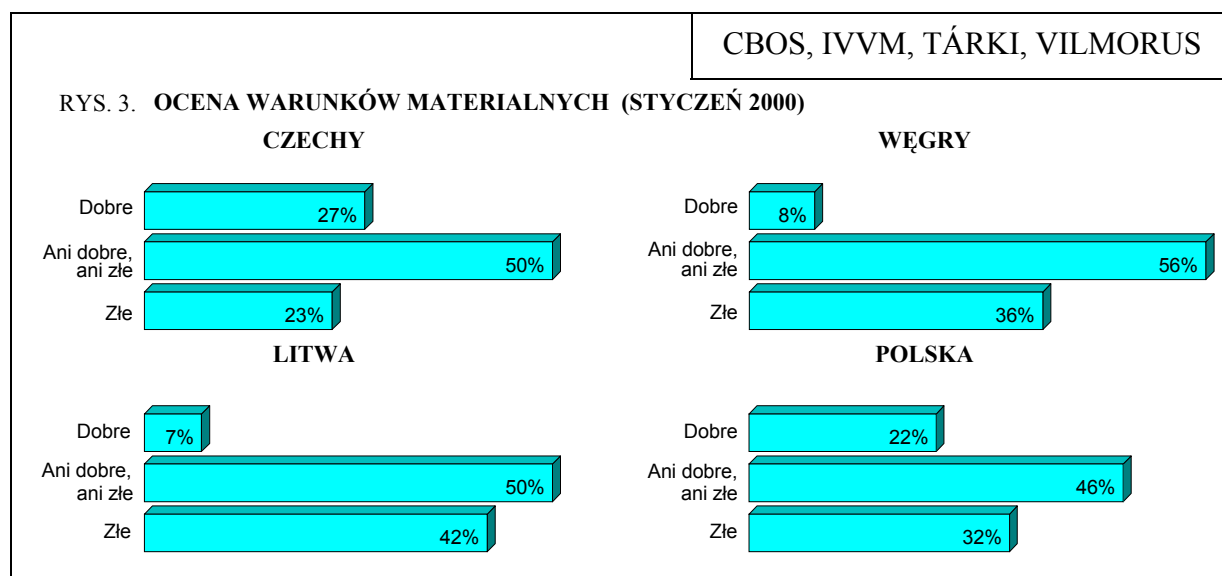
OCENY MATERIALNYCH WARUNKÓW BYTU

W czterech porównywanych krajach oceny materialnych warunków życia respondentów i ich rodzin odbiegają od ocen sytuacji gospodarczej. Warunki bytu najlepiej postrzegane są w Czechach, nieco gorzej w Polsce, mimo że w stosunku do lipca '99 w naszym kraju zarejestrowaliśmy niewielką poprawę ocen. Węgrzy oceniają swoje materialne warunki życia gorzej niż Polacy. Najgorzej jednak postrzegają je Litwini – 42% mieszkańców tego kraju uważa, że są one złe.

W ciągu ostatniego półrocza oceny warunków życia na Węgrzech w zasadzie się nie zmieniły. Węgrzy nadal najczęściej wyrażają opinie ambiwalentne - ponad połowa (56%) ocenia swoje warunki materialne jako „ani dobre, ani złe”.

Tabela 3

Ocena warunków materialnych	Czechy	Węgry	Litwa	Polska	Czechy	Węgry	Litwa	Polska
	VII 1999				I 2000			
	w procentach							
Bardzo dobre	2	0	-	1	2	0	0	6
Dobre	22	9	-	18	25	8	7	16
Ani dobre, ani złe	49	54	-	47	50	56	50	46
Złe	21	24	-	23	19	25	28	17
Bardzo złe	6	13	-	11	4	11	14	15

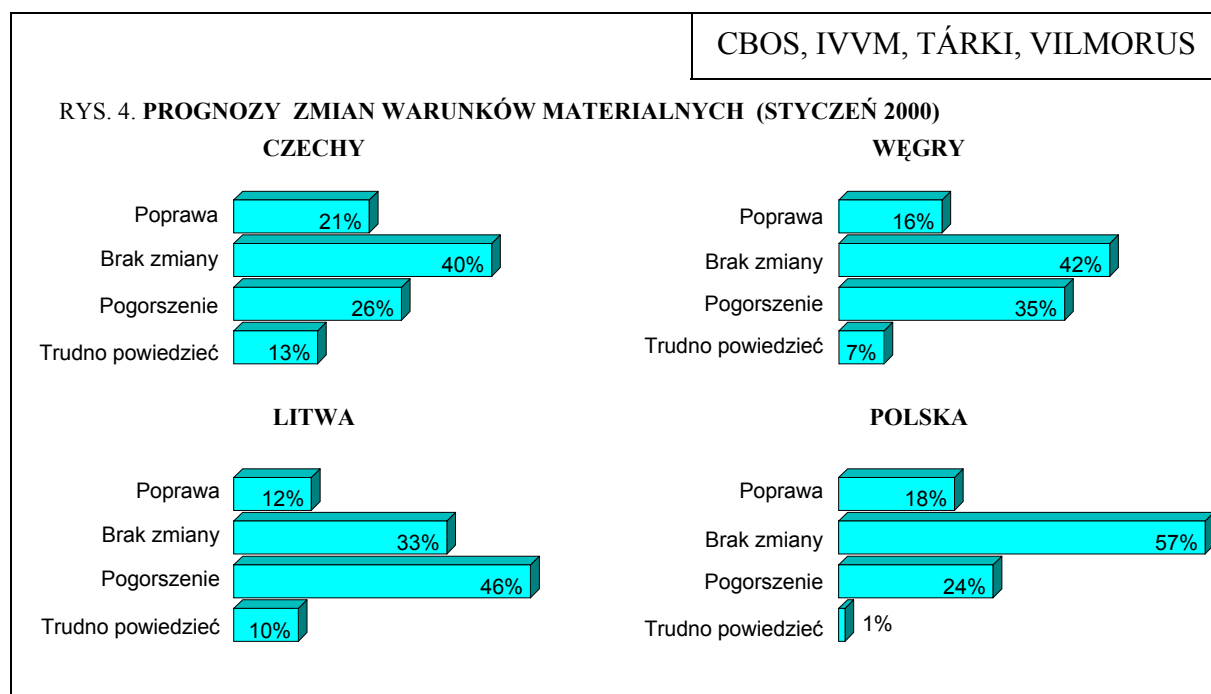

OCZEKIWANE ZMIANY WARUNKÓW MATERIALNYCH

Krytycyzm, jakim cechują się opinie o sytuacji gospodarczej na Litwie i oceny dotyczące warunków materialnych, widoczny jest również w prognozach ich zmian. Litwini z największym pesymizmem spoglądają w przyszłość - prawie połowa z nich (46%) przewiduje, że ich warunki materialne się pogorszą. W tym względzie opinie Czechów są najbardziej spolaryzowane, natomiast wśród Polaków dominuje przekonanie, że w ciągu najbliższego roku ich warunki materialne pozostaną bez zmian (57%). Nieco gorsze niż w Polsce są prognozy warunków bytu na Węgrzech - ponad jedna trzecia Węgrów (35%) i niemal jedna czwarta Polaków (24%) przewiduje, że się one pogorszą.

Tabela 4

Prognozy zmian warunków materialnych	Czechy	Węgry	Litwa	Polska
	I 2000			
	w procentach			
Znaczna poprawa	1	1	1	2
Poprawa	20	15	11	16
Brak zmiany	40	42	33	57
Pogorszenie	23	29	31	17
Znaczne pogorszenie	3	6	15	7
Trudno powiedzieć	13	7	10	1

★

★

★

Opinie o sytuacji ekonomicznej Czech, Węgier, Litwy i Polski są zróżnicowane. Najbardziej widoczne są dysproporcje między Litwą a pozostałymi trzema państwami - szczególnie wyraźne w ocenie sytuacji gospodarczej. Społeczeństwo litewskie jest

zdecydowanie niezadowolone ze stanu gospodarki swojego kraju. W Polsce wprowadzie przeważają negatywne oceny sytuacji gospodarczej (połowa ankietowanych ocenia ją źle), ale na tle pozostałych państw, a w szczególności Litwy, stan gospodarki naszego kraju oceniany jest dość dobrze.

Symptomy pozytywnych zmian gospodarczych widoczne są przede wszystkim w Czechach, chociaż opinie o gospodarce Węgier są zbliżone. W obu tych krajach zmniejszyły się odsetki ocen złych (najwyraźniej w Czechach – co zapewne jest wynikiem wyjątkowo niskiej inflacji, jaką odnotowano w grudniu '99).

Największy optymizm w ocenie perspektyw stanu gospodarki cechuje Węgrów, chociaż Czesi i Polacy niewiele im w tym względzie ustępują. Najmniejsze nadzieje na poprawę sytuacji gospodarczej mają Litwini - prawie połowa z nich spodziewa się jej pogorszenia.

Oceny warunków materialnych i prognozy dotyczące ich zmian są w każdym z porównywanych krajów lepsze niż oceny i prognozy sytuacji gospodarczej. W tej kwestii najlepsze opinie wyrażają Czesi. Ponad jedna czwarta z nich dobrze ocenia swoje warunki materialne, a jedna piąta jest zdania, że się one poprawią. Opinie Polaków są niewiele gorsze niż naszych południowych sąsiadów.

Opracował
Arkadiusz SĘK